

Zorganizowana platforma obrotu – OTF

Nowe możliwości handlu, przewidywane zasady uczestnictwa

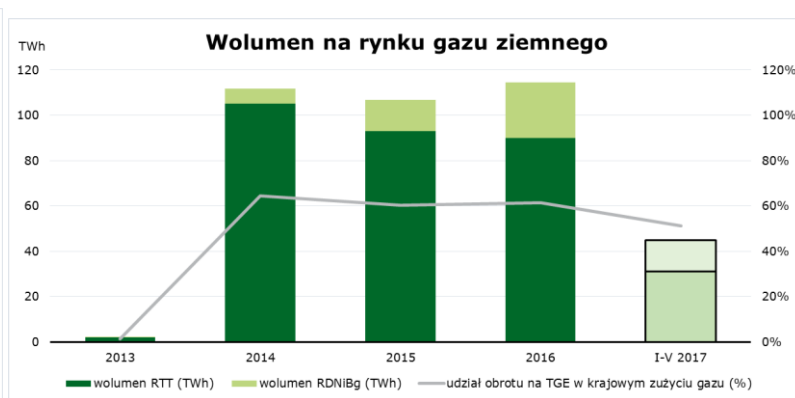
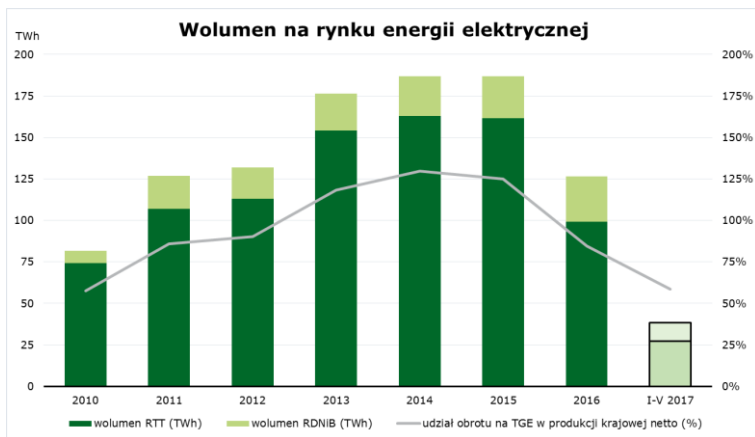
Jarosław Ziębiec

Dyrektor Projektu - Wdrożenie MIFID2 na TGE

X FORUM OBROTU

Iława, 5-7 czerwca 2017 r.

Rynek energii elektrycznej i gazu w Polsce – rola TGE

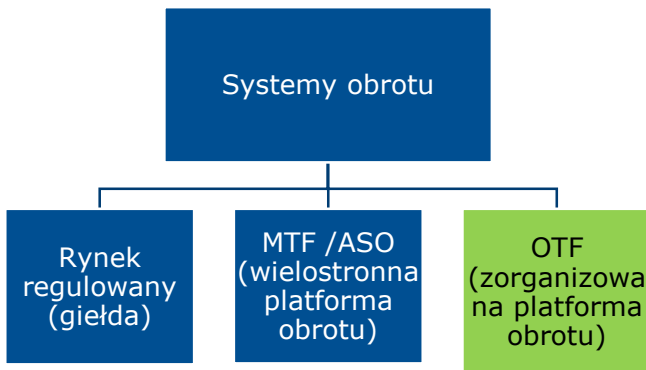
- Wolumen obrotu energią elektryczną na TGE wyniósł w 2016 roku **126,7 TWh**, co stanowiło **85 proc. krajowej produkcji energii netto** (149,8 TWh)
- Na Rynku Terminowym Towarowym (RTT_e) w 2016 r. wolumen obrotu wyniósł 99 TWh - **78% rynku**, a na rynku spot (RDNI_e, RDB_e – łącznie: RDNI_b_e) - 27,7 TWh - 22% rynku
- Na Rynku Terminowym Towarowym energii elektrycznej obecnie zawierane są kontrakty na lata 2018, 2019 i 2020 – łączny wolumen **25,3 TWh** na dzień 31.05.2017, co stanowi **16,9 proc.** rocznej krajowej produkcji energii elektrycznej netto.
- W 2016 r. łączny wolumen obrotu na rynkach gazu ziemnego był o 7 proc. wyższy niż w 2015 roku (106,9 TWh) i wyniósł **114,5 TWh** (ok. 10,4 mld m³), co stanowi **61 proc.** udziału w krajowym zużyciu gazu ziemnego (186,3 TWh).
- Na Rynku Terminowym Towarowym (RTT_g) w 2016 r. wolumen obrotu wyniósł 89,9 TWh - **79% rynku**, a na rynku spot (RDNI_bg) w 2016 r. – 24,6 TWh (21% rynku).
- Na Rynku Terminowym Towarowym gazu ziemnego obecnie zawierane są kontrakty na lata 2018 i 2019 – łączny wolumen **19,5 TWh** na 31.05.2017, co stanowi ok. **10,5 proc.** rocznego krajowego zużycia gazu ziemnego

Wpływ MiFID II na rynki TGE

	Rynki prowadzone przez TGE	MiFID II
Giełda towarowa	Rynek spot – gaz ziemny Rynek Dnia Następnego i Bieżącego	Bez wpływu
	Rynek spot – energia elektryczna Rynek Dnia Następnego i Bieżącego	Bez wpływu
	Rynek Praw Majątkowych	Zakres wpływu zależny od prawa krajowego
	Rynek Terminowy Towarowy dla energii elektrycznej i gazu	Zmiana statusu kontraktów terminowych/ reorganizacja systemu obrotu
	Rynek Terminowy Towarowy Prawa Majątkowe	Zakres wpływu zależny od prawa krajowego
	Rynek Uprawnień do Emisji	Zmiana statusu w wyniku rozszerzenia definicji instrumentu finansowego
Rynek finansowy	Rynek Instrumentów Finansowych	Nowe wymagania dla operatora oraz dla uczestników obrotu, w tym w odniesieniu do towarowych instrumentów pochodnych
		Możliwe nowe instrumenty

- **Wprowadzenie uznaniowości na RTT do 3.01.2018 i odpowiednie dostosowanie Regulaminu RTT**
- **Ewolucyjne przekształcenie RTT TGE w OTF – 12 miesięczny okres przejściowy po 3.01.2018**
- **Notowanie na OTFie – forwardów na ee i gaz z dostawą oraz forwardów na zielone certyfikaty**
- **Możliwość prowadzenia OTF przez spółkę prowadzącą giełdę towarową** pod warunkiem posiadania równocześnie zezwolenia na rynek regulowany
- **Możliwość rozliczenia i rozrachunku transakcji zawieranych na OTF przez Giełdową Izbę Rozrachunkową** zgodnie z ustawą o giełdach towarowych w okresie przejściowym
- **Możliwość przeniesienia transakcji zwartych na RTT TGE** przed dniem 3 stycznia 2018 r. z terminem wykonania po 3 stycznia 2018 r. na zorganizowaną platformą obrotu (OTF)
- **Rozszerzenie katalogu platform obrotu dla obliga na gaz i energię elektryczną**, aby możliwa była jego realizacja na wszystkich platformach TGE w tym na OTF
- **Zaliczenie na poczet wykonania obliga na energię elektryczną i gaz transakcji zawartych na RTT TGE przed dniem 3 stycznia 2018 r.** z terminem wykonania po 3 stycznia 2018 r.

MIFID 2: pozycja OTFa w nowym krajobrazie systemów obrotu

Produkty energetyczne sprzedawane w obrocie hurtowym stanowiące przedmiot obrotu na OTF, które muszą być rozliczane fizycznie **NIE są instrumentami finansowymi** – tzw Remit carve out

Dotychczas opublikowane przez ESMA Q&A oraz projekt ustawy transponującej MiFID II do polskiego porządku prawnego nie wyjaśniają wszystkich szczegółów dotyczących „uznaniowości”.

Zasady działania platform obrotu wg MiFID 2

	Rynek regulowany	MTF	OTF
Instrumenty finansowe	Wszelkie instrumenty finansowe	Wszelkie instrumenty finansowe	Wyłącznie obligacje, strukturyzowane produkty finansowe, uprawnienia do emisji lub instrumenty pochodne, REMIT carve-out
Uznaniowość	Brak uznaniowości	Brak uznaniowości	Uznaniowość
Wykonywanie zleceń w oparciu o kapitał własny	Niedozwolone	Niedozwolone	Niedozwolone, jednak istnieją wyjątki
Obrót polegający na zestawianiu zleceń (<i>matched principal trading</i>)	Niedozwolone	Niedozwolone	Dozwolone w niektórych sytuacjach, za zgodą klienta
Zawieranie transakcji na własny rachunek	Niedozwolone	Niedozwolone	Dozwolone w odniesieniu do instrumentów długu państwowego, dla których nie ma płynnego rynku

Produkty energetyczne sprzedawane w obrocie hurtowym stanowiące przedmiot obrotu na OTF, które muszą być rozliczane fizycznie **NIE są instrumentami finansowymi**, a więc zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 29 MiFIR nie są również instrumentami pochodnymi ani towarowymi instrumentami pochodnymi w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 30 MiFIR. Oznacza to, że nie powinny podlegać wymogom związanym z obrotem instrumentami finansowymi objętymi MiFID 2.

- ✓ PRODUKTY ENERGETYCZNE SPRZEDAWANE W OBROcie HURTOWYM – zgodnie z art. 2 ust. 4 REMIT* (w związku z art. 2 ust. 1 pkt 43 MiFIR) są to kontrakty na dostawę energii elektrycznej lub gazu ziemnego w Unii Europejskiej (UE), kontrakty dotyczące przesyłu energii elektrycznej lub gazu ziemnego w UE, instrumenty pochodne dotyczące energii elektrycznej lub gazu ziemnego wytwarzanych, sprzedawanych lub dostarczanych w UE oraz dotyczące przesyłu energii elektrycznej lub gazu ziemnego w UE.
- ✓ Zgodnie z art. 5 Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) .../... z dnia 25.4.2016 r.** produkt energetyczny sprzedawany w obrocie hurtowym **musi być rozliczany fizycznie**, jeżeli spełnia wszystkie poniższe warunki:
 - a) wymaga, by strony kontraktu dysponowały proporcjonalnymi rozwiązaniami, aby móc dokonać dostawy bazowego instrumentu towarowego lub ją przyjąć; porozumienie bilansujące z operatorem systemu przesyłowego w dziedzinie energii elektrycznej i gazu uznaje się za rozwiązanie proporcjonalne, jeżeli strony porozumienia muszą zapewnić fizyczną dostawę energii elektrycznej lub gazu;
 - b) ustanawia wobec stron porozumienia bezwarunkowy, nieograniczony i wykonalny obowiązek dostarczenia i przyjęcia dostawy bazowego instrumentu towarowego;
 - c) nie pozwala żadnej stronie na zastąpienie dostawy fizycznej rozliczeniem w środkach pieniężnych;
 - d) obowiązków na mocy porozumienia nie można zastąpić obowiązkiem wynikającym z innych kontraktów między danymi stronami, bez uszczerbku dla praw stron porozumienia, dotyczącym obowiązku zbilansowania ich płatności pieniężnych.

- ◆ Art. 3. 2g) zorganizowanej platformie obrotu lub OTF – rozumie się przez to wielostronny system, niebędący rynkiem regulowanym ani alternatywnym systemem obrotu, kojarzący składane przez podmioty trzecie oferty kupna i sprzedaży obligacji, strukturyzowanych produktów finansowych, uprawnień do emisji lub instrumentów pochodnych.

- ◆ Art. 78c. 1. Firma inwestycyjna prowadząca OTF ustanawia zasady wykonywania zleceń w systemie, które pozwalają na wykonywanie zleceń w sposób uznaniowy.
 2. Zasady prowadzenia OTF nie przewidują zaangażowania środków własnych firmy inwestycyjnej w wykonywanie zleceń w systemie albo środków finansowych jakiegokolwiek innego podmiotu stanowiącego część tej samej grupy kapitałowej, do której należy firma inwestycyjna.
 3. Wykonywanie zleceń w OTF może polegać na zestawianiu zleceń, pod warunkiem uzyskania zgody klienta. W takim przypadku firma inwestycyjna ustanawia skuteczne mechanizmy zapobiegające naruszeniu warunków zestawiania zleceń.
 4. Przepis w ust. 2 nie ma zastosowania w przypadku, gdy przedmiotem obrotu w OTF jest dług państwowy w rozumieniu art. 1 ust. 1 lit f rozporządzenia 236/2016, dla którego nie ma płynnego rynku.
 5. Nie podlegają obrotowi w OTF instrumenty pochodne odnoszące się do klasy instrumentów pochodnych, który ogłoszono jako podlegający obowiązkowemu rozliczeniu zgodnie z art. 5 rozporządzenia (UE) nr 648/2012.

- ◆ Art. 78d. 1. Firma inwestycyjna nie może jednocześnie prowadzić OTF oraz wykonywać czynności jako podmiot systematycznie internalizujący transakcje.
 2. Firma inwestycyjna prowadząca OTF nie może zezwalać na łączenie zleceń będących w OTF ze zleceniami lub kwotowaniami podmiotów systematycznie internalizujących transakcje lub zleceniami innego OTF.
 3. Udział w OTF animatora rynku jest dopuszczalny pod warunkiem braku bliskich powiązań z firmą inwestycyjną prowadzącą OTF.
- ◆ Art. 78e. 1. W przypadku, o którym mowa w art. 78c, przyjmuje się, że firma inwestycyjna prowadząca OTF działa uznaniowo wyłącznie jeżeli podejmuje działania polegające na:
 - 1) o złożeniu lub wycofaniu zlecenia z OTF lub
 - 2) powstrzymaniu się od zestawienia danego zlecenia klienta ze zleceniami dostępnymi w systemie w danym czasie, jeżeli jest to zgodne ze szczegółowymi wskazówkami klienta oraz obowiązkiem wykonywania zleceń na warunkach najbardziej korzystnych dla klienta.
- 2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, firma inwestycyjna ustala, czy i kiedy zestawić zlecenia dwóch lub więcej klientów oraz w jakiej wielkości.
- 3. W odniesieniu do instrumentów finansowych innych niż udziałowe firma inwestycyjna prowadząca OTF może ułatwiać negocjacje między klientami w celu zestawienia ze sobą dwóch lub więcej zleceń w jednej transakcji.

OTF – klienci a nie członkowie - konsekwencje

- ◆ Odpowiednia klasyfikacja klientów
- ◆ Szczegółowe informacje o kosztach – nie tylko cenniki, ale także informacje ex post raz do roku
- ◆ Wdrożenie polityki wykonywania zleceń – best execution
- ◆ Przekazywanie klientom informacji o tej polityce
- ◆ Publikacja informacji dotyczących jakości wykonywanych zleceń zgodnie z MIFID2 przez platformę obrotu

- ◆ Wszyscy klienci OTF muszą zostać sklasyfikowani – klienci profesjonalni / inni – Załącznik II Dyrektywa MIFID 2
- ◆ Klienci profesjonalni to min.:
 - ✓ Instytucje finansowe,
 - ✓ Duże przedsiębiorstwa spełniające dwa z podanych poniżej wymogów dotyczących wielkości aktywów:
 - suma bilansowa: 20 000 000 EUR
 - obrót netto: 40 000 000 EUR
 - środki własne: 2 000 000 EUR
- ◆ Istnieją klienci, których na życzenie można traktować jako profesjonalnych według określonej oceny
- ◆ Zniesienie wszelkiego rodzaju środków ochrony przyznanych na mocy norm postępowania uznaje się za obowiązujące, jeżeli odpowiednia ocena fachowości, doświadczenia i wiedzy klienta dokonywana przez firmę inwestycyjną daje uzasadnione gwarancje, w świetle charakteru przewidywanych transakcji lub usług, że klient jest w stanie podejmować niezależne decyzje inwestycyjne i rozumie ryzyko, jakie się z nimi wiąże.
- ◆ Za przykład oceny fachowości i wiedzy można uznać badanie odpowiedniości mające zastosowanie do kierowników i dyrektorów podmiotów uprawnionych na podstawie dyrektywy w dziedzinie finansów
- ◆ W przypadku małych podmiotów, osoba podlegająca powyższej ocenie musi być osobą uprawnioną do zawierania transakcji w imieniu podmiotu

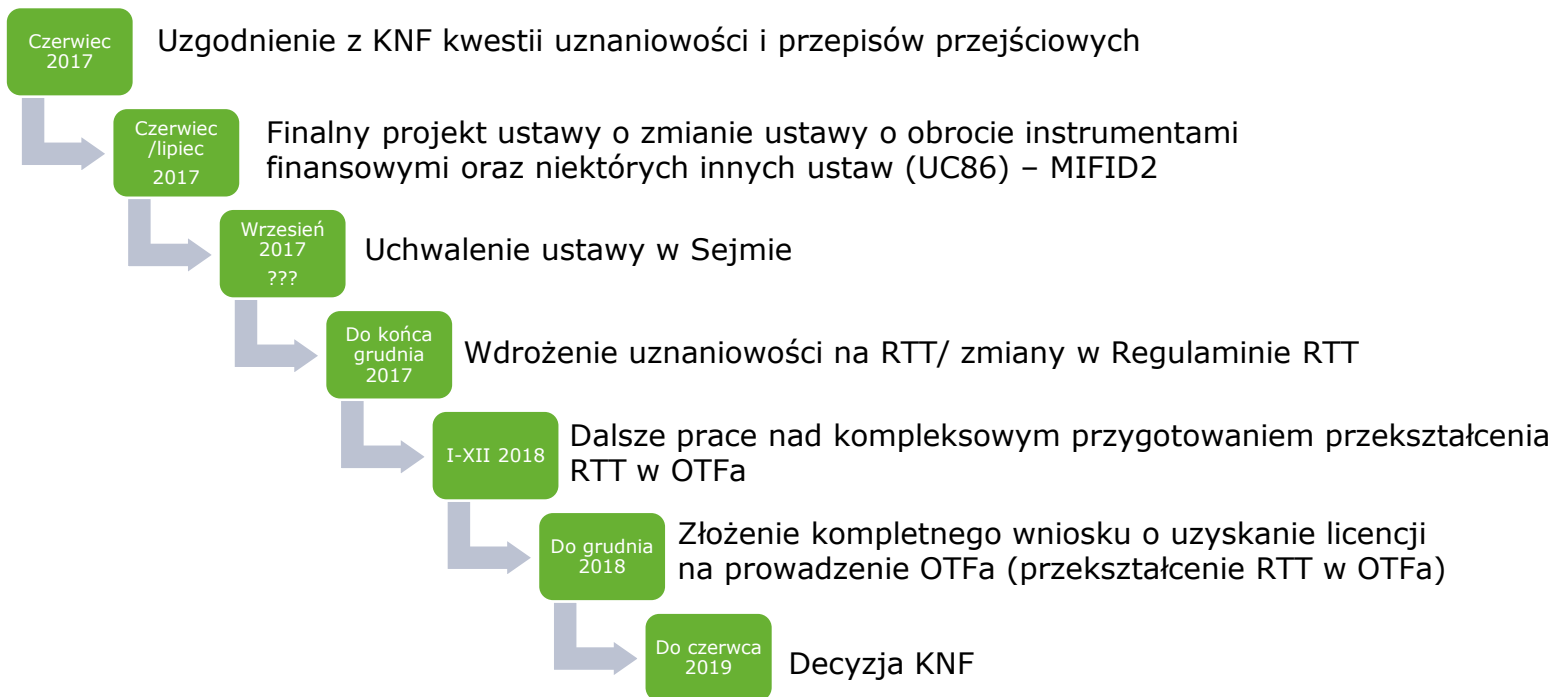
- ◆ W trakcie powyższej oceny muszą być spełnione przynajmniej następujące kryteria:
 - ✓ w okresie poprzedzających czterech kwartałów, klient zawierał transakcje o znacznej wielkości na właściwym rynku i z przeciętną częstotliwością 10 razy na kwartał
 - ✓ wielkość pakietu instrumentów finansowych klienta, określonego jako obejmującego depozyty środków pieniężnych i instrumenty finansowe, przekracza kwotę 500 000 EUR
 - ✓ klient pracuje lub pracował w sektorze finansowym przez co najmniej rok, prowadząc działalność profesjonalną, która wymaga wiedzy dotyczącej planowanych transakcji lub usług

- ◆ Firmy muszą wdrożyć właściwe, pisemne procedury wewnętrzne dotyczące zaliczania klientów do poszczególnych kategorii

- ◆ Klienci profesjonalni są odpowiedzialni za informowanie firmy inwestycyjnej o wszelkich zmianach, które mogą wpływać na obecną klasyfikację klientów

- ◆ Jednakże w przypadku gdy firmie inwestycyjnej wiadome jest, że klient nie spełnia już warunków wstępnych, które pozwoliły na jego zakwalifikowanie do traktowania odnoszącego się do klientów profesjonalnych, firma inwestycyjna musi podjąć odpowiednie działania

Zakładany harmonogram prac nad OTF

Lipiec -
wrzesień
2017

- **Dalszy udział w konsultacjach**
- **Warsztaty i webinaria w j. polskim i angielskim** - prezentacja docelowego modelu rynku zgodnie z wymogami dyrektywy i przepisów implementujących

Lipiec/
sierpień
2017

- **Manual dla uczestników rynku – zasady działania i harmonogram realizacji procesu dostosowania**
- Portal projektowy
- Strona www
- Q&A
- Newsletter

Wrzesień –
grudzień
2017

- **Seminarium dla uczestników rynków prowadzonych przez TGE** - zasady działania RTT/ OTF – nowe możliwości na TGE
- **Promocja nowych rozwiązań podczas wydarzeń branżowych**
- **Warsztaty edukacyjne dla mediów – część 2**
- **Prezentacja nowego modelu rynku na TGE dla przedstawicieli Sejmowej Komisji ds. Energii i Skarbu Państwa**

Grudzień
2017

- **Komitety ds. rynku energii elektrycznej i gazu**
- Prezentacja nowego Regulaminu RTT/ OTF
- Zasady uznaniowości
- Zasady rozliczeń

Dziękuję za uwagę

Kontakt

E-mail: mifid2@tge.pl; jaroslaw.ziebiec@tge.pl

Telefon: + 48 22 341 9817; + 48 669 111 679